

Az Újság

POLITIKAI, TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS IRODALMI NAPILAP

Főszerkesztő:

KIBÉDI SÁNDOR

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

SALONTA-NAGYSZALONTA, CALEA REGELE FERDINAND
(RÁKÓCZI-UT) 18.Megjelenik minden munka-
napon a déli órákban

Sinaiában

nemzetközi kongresszusra gyűltek össze a világ színházi kritikusai és a kongresszust rendező román újságírók budapesti kollégáikat is meghívták. A magyar színházi kritikusok azonban úgy határoztak, hogy nem vesznek részt a romániai kongresszuson. Ebből az alkalomból Szabó László dr a „Pesti Napló” főmunkatársa „Kritikusok-kritika nélkül” címen feltűnést keltő cikket írt. A cikk legérdekesebb és legfigyelemreméltóbb részeit itt közöljük:

Kritika nélkül jártak el a kritikusok, mikor nem mentek el a bukaresti nemzetközi kongresszusra — és ezért nem kerülhetik el az én kritikámat. Ugy fogom fel a dolgot, hogy a kritikus elsősorban újságíró. Az újságíró pedig, ha valóban újságíró, nem jogosult „haragszom rád”-ot játszani, mikor Bukarestben valami érdekes dolog történik és arról írni lehet. A hiénáknál kevesebbre becsülöm azokat a tulzósóviniszta írókat és politikusokat, akik a szerencsétlen Magyarország hullájából élnek. A haza fájdmájából pénzt, keresetet csinálni piszkos dolog és folyton csak azon rágódní, hogy „gyűlöljük egymást”, a magyarságra nézve ártalmas dolog. Az érintkezést igenis fel kell venni s az érintkezésben a mi kulturális értékünket érvényesíteni kell.

Tisztességes ember, ha mást kritizál, először magával vet számot. Habozás nélkül elmondom a nagy nyilvánosság előtt a mea culpa-t: hosszú újságírói pályámon sohasem jutott eszembe, hogy ellátogassak Bukarestbe és megismerkedjem Romániával és a román néppel. Minden országnak, minden népnek vannak érdemei és érdemei: Romániának is van kulturája, irodalma, művészete — és én ebből nem ismerlek semmit! Sajnálhatom ezt és megvallom, hogy sajnálom is. Semmi abból, ami a magyar és román nemzet között egymásnak a megbecsülését elősegítene — én nem tudok. Mi, magyar újságírók sohasem mentünk Bukarestbe s a román újságírókat sohasem hívtuk Budapestre. Miután a mi kulturánk volt a régiebb és erősebb: a kezdeményezés joga és kötelezettsége a miénk volt.

Mi van lefordítva a román irodalom termékeiből magyar nyelvre? Nagyon kevés. Mi van lefordítva a magyar irodalom termékeiből román nyelvre? Sokkal több. Ebben a vonatkozásban a fölény — Romániáé. Hogy a viszonyok hova fejlődtek

— tudjuk mindnyájan. Nem volt még a világon két nép, mely között a viszony jobban elmérgesedett volna, mint köztünk és a románok között. Eszembe sincs, hogy én ebben a kérdésben külön álláspontot foglaljak el; természetes, hogy mindenben együtt érzek a magyarsággal. De gondolkozó ember vagyok és így tudom, hogy az, hogy egyikünk a másikat felfalja, egyikünknek sem fog sikerülni. Ha pedig mind a ketten létezni fogunk egymás mellett, akkor ki kell találni a módját annak, hogy megférjünk egymással. Ehhez az az első lépés, hogy megismerjük egymást, ez pedig másként nem le-

hetséges, mint, hogy érintkezzünk egymással. A többitől azután majd akkor beszéljünk, mikor már tisztábban látjuk a helyzetet.

A becsületes újságírónak feladata vállalni és propagálni olyan ideákat is, amelyek népszerűtlenek, sőt talán gyűlöletesek. A papnak sem az a feladata, hogy azt prédikálja, ami a népnek legjobban tetszik, hanem köteles arra buzdítani, ami népére nézve üdvös, noha teljesítése nagyon nehéz és sok önmegtagadást kíván.

A cikk bátor és józan hangja nagy feltűnést keltett Budapest politikai és sajtókörében.

Bukaresti lapok jelentése a Népszövetség kínai delegátusának felszólalásáról

Bukarestből jelentik:

A bukaresti lapok genfi távirat alapján közlik Csao-Csu-Vu kínai delegátusnak felszólalását a Népszövetség legutóbbi ülésén a trianoni békeszerződés 19. paragrafusa ügyében, amely kimondja, hogy a békeszerződések által megállapított határokat

meg lehet változtatni, ha azoknak alkalmazása akadályokba ütközik.

A kínai delegátus azt javasolta, hogy ezt a pontot bizonyos esetekben alkalmazzák. Ezt a javaslatot a három tagu tanulmányozási bizottság is magáévá tette.

A hír Bukarestben nagy meglepetést keltett, annál is inkább, mert

Titulescu román megbízott a legélesebben tiltakozott

a javaslat ellen,

amellyel nagy fegyvert adnak azok kezébe, kik a békeszerződések revíziójáért harcolnak.

A genfi távirat meglehetősen röviden adja ezt a hírt, azonban a Dimineata és a Curentul ennek ellenére élénken kommentálják. A Curentul a következőket jegyzi meg:

Ez a probléma különösen Romániára nagy fontosságú, mert Magyarország revíziós mozgalma elsősorban a békeszerződés tizenkilencedik pontjával áll kapcsolatban.

A kormány ezek után természetesen várja Titulescu és Mironescu megfelelő hivatalos jelentését és csak ezek után hozza nyilvánosságra a kérdésben elfoglalt álláspontját.

hogy erre a gyűlésre meghívót kapott a megyei prefektus és a polgármester is, de mindketten távollétükkel tündökölnék. Ugy látszik nem érdekli őket a hadirokkantak nyomora és panasza.

Majd rátért arra, hogy Romániában kitűnő rokkanttörvény van, de nem hajtják végre. Kétértelmű rendeletek betűmkelegével felmorzsolódik a segítség minden módja és a vidéki hatóságok indolenciáján minden javulási törekvés hajótörést szenved.

— Csodálom, — mondotta Saveanu, — hogy az erdélyi rokkantak olyan végtelen türelemmel fogadják azt a sok külön sérelmet, amely őket sorozatosan éri. De az erdélyiekkel kapcsolatban nemcsak sérelmekről, hanem sorozatos visszaélésekről is lehet beszélni.

Kritizálja a földrefermot, majd felhívja a rokkantakat, hogy mindenki váltsa ki a választási igazolványát és csak olyan pártra szavazzanak, mely biztosítja a rokkantak jogos igényeit.

Több delegátus felszólalása után az értekezlet véget ért.

Passzív Románia külkereskedelmi mérlege

Bukarestből jelentik:

Dacára annak, hogy az export lényegesen növekedett, az elmúlt hét hónap külkereskedelme mégis lényeges deficitet mutat amennyiben a kivitelt 12 milliárd lei volt 16 milliárd 70 millió behozatallal szemben.

A tengeritermés

A tengeritermés az utolsó héten, miután kiadós esők voltak országszerte, jelentősen javult. A terméskilátások javulása folytán a román tengeritermést hatvanmillió métermázsára becsülik, amelynek fele, vagyis harmincmillió métermázsá mint exportfelesleg jön számításba.

Végetért a hadirokkantak aradi kongresszusa

Aradról jelentik:

Bár a vidéki hatóságok mindenképpen akadályozták a rokkantak felvonulását, mégis körülbelül 500 delegátus érkezett az aradi kongresszusra.

A világháború nyomorgó áldozatai minden akadékoskodás ellenére elsírták panaszait és bár izgalmas atmoszfériában de mindvégig teljes rendben lefolyt értekezleten felsora-

koztatták sérelmeiket és követelték a sürgős orvoslást.

A padsorokban a rokkantakon kívül nagyszámban foglaltak helyet a hadiözvegyek és hadiárva is, akik a szónokok érveit fel-fel csukló zokogással támasztották alá.

Az elnöki megnyitó után Savoiu ezredes, a rokkantak bukaresti elnöke tartott nagy beszédet. Elsősorban felemlítette,

Megkezdtek a Petőfi-ucca kikövezését

A Petőfi-ucca lakosainak nagy öröme van: nemrégiben az egész Petőfi-ucca hosszában hatalmas köveket hordottak az ucca szélére és meg is kezdték a uccakikövezési munkálatokat. Megelégedéssel regisztráljuk a munkálatok megkezdését és reméljük, hogy lehetőség szerint más uccakon is hamarosan megkezdik a kövezést.

Hirdetmény

Hítközségünk tagjait értesítjük, hogy templomi ülőhely jegyeket az alábbi sorrendben fogjuk kiadni:

Folyó hó 22-én délelőtti 10-11 óráig a saját tulajdonnal rendelkezőknek.

Ugyancsak 22-én délelőtti 11-1 óráig a régi bérlőknek.

24-én és 26-án délután 6-8 óráig az újonnan szándékozók részére.

Felhívjuk a régi bérlők figyelmét, hogy amennyiben a fent jelzett időpontban nem váltanak ki jegyeiket, azokra tovább igényt nem tarthatnak és azt az újonnan bérelni szándékozók fogjuk kiadni.

A képviselő testületünk határozata folytán csak azok kaphatnak ülőhely jegyeket, kik adóhatalékban nincsenek.

A jegyek kiadása a hítközség tanácstermében történik.

A salontaí izr. hítk.
ELŐJÁRÓSÁGA

Baleset érte dr Inczédi Jocksmann Ödönt

Sepsiszentgyörgyről jelentik: Dr. Inczédy Jocksmann Ödönt, aki az Országos Magyar Párt központjának képviselőjeként vett részt a Székely Nemzeti Múzeum jubiláris ünnepségein, baleset érte a tennispályák közelében. Inczédy-Jocksmann dr a tenniszversenyről való távozáskor elcsuszott és olyan szerencsétlenül esett el, hogy bokában inhüvely ropedést szenvedett. Első segélyben való részesítés után Szentkereszthy Béla báró árkosi kastélyába szállították ápolás végett.

A lupényi események

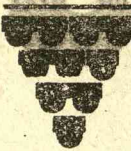
vizsgálata véget ért. Pop Joan közigazgatási vezérfelügyelő, akit a kormány a vérfürdő előidézésének megállapításával bízott meg, jelentését már elkészítette és az a legközelebbi minisztertanács elé kerül. Ugyancsak a minisztertanácsban fog beszámolni Mirto Eduard államtitkár a Resica Társaságnál észlelt tapasztalatairól.

Rikkancsot felveszünk

ASTRA

Szerdán este 9 órakor

ASTRÁBAN

RINGELSPIEL

(KÖRBE-KÖRBE)

Főszerepben:

Glenn Trion, Barbara Kent

Ezt megelőzi egy 2 felvonásos vígjáték.

Ma utoljára közkívánatra!

Miért drágább a gabona Brailában mint Szalontán?

— A váradl Kereskedelmi és Iparkamara érdekes magyarázata —

Bizonyára sokan gondolkodtak már a gazdaközönség köréből arról, hogy hogyan történhetik meg az, hogy Brailában a gabonák jelentősen magasabbak mint Szalontán. Ez a gondolat úgy látszik, az egész megye gazdaközönségét is élénken foglalkoztatta. Erre vall legalább a nagyváradl Kereskedelmi és Iparkamara körirata, amely ma délelőtti érkezett meg a szalontai városházára.

A köriratban a kamara úgy próbálja megmagyarázni a biharmegyei és brailai gabonák közötti különbséget, hogy

ezt a vasuti szállítási, kezelési stb. költségek okozzák. Egy tizionnás vagon Brailáig tizezer lej, azaz mázsánként száz lej jut. Ehez a szállítási költséghez járulnak a többi költségek.

Véleményünk szerint azonban a kamarának ez az okoskodása nem állhat meg. Ugyanis pl. az árpaárak között már alig van különbség, az árpa alig néhány lejjel drágább Brailában, mint Szalontán. Ez a körülmény pedig csak annak a bizonyossága, hogy a kétféle gabonár oka fölírtlenül üzérkedés.

Október 15-én nyílik meg a parlament

Bukarestből jelentik:

A lapok értesülése szerint Mirto belügyi alminiszter szeptember 20-ra hívta egybe a közigazgatási bizottság tagjait, akik a reform végrehajtási utasításait végleges formába fogják önteni.

A Cuvantul megbízható helyről szerzett információja szerint a közigazgatási reform megvalósítása csak október

vége felé következhetik be, mert a feladatok egész tömege vár még a kormány vezető köreire.

Annyi bizonyos, hogy a parlament október 15-én megkezdte tevékenységét s ekkor még az új közigazgatási törvény nem léphet életbe, jóllehet annak megvalósításán már napok óta lázasan dolgoznak.

Diákok figyelmébe!

Mindennemű iskolai felszerelések; írónok, tolltollak, csavarírónok, ten-ták, festékek, rajzeszközök, füzetek, táskák, hátizsákok

Kálmán László

papirkereskedésében, a legnagyobb választékban, legjobb kivitelben és

legolcsóbban

kaphatók.

SPORT

Vasárnap: Törekvés — NSCMT
Bajnoki mérkőzés.

Vasárnap már Szalontán is megkezdődnek a bajnoki mérkőzések. Az NSCMT első bajnoki ellenfelül a félelmes Törekvés-t fogja kapni, amely a múlt vasárnap 6:2 arányban verte meg a NAC-ot. A Törekvés ifjúsági csapata előmérkőzés-ként szintén bajnokit játszik az NSCMT ifj. csapatával. Az NSCMT intézősége ezekre a bajnoki mérkőzésekre tekintettel kéri az összes játékosokat, hogy a tréningen pontosan jelenjenek meg.

Anglia nem csatlakozik az Európai Egyesült Államokhoz

Ottawából jelentik:

Amery Calgary volt gyarmattügyi-miniszter a kanadai központi kereskedelmi kamarában előadást tartott, amelynek során kijelentette, hogy Anglia sohasem csatlakozhatik az Európai Egyesült Államokhoz, mert ennek termézetes következménye az volna, hogy Kanada viszont az amerikai Egyesült Államokhoz csatlakozna.

A newyorki tőzsde és Edison

A newyorki tőzsde első fekete péntekével kezdődött Edison karrierje. Halvan évvel ezelőtti, 1869 szept. 24-én érte meg a newyorki tőzsde fennállása óta, a legkatasztrofálisabb napját, az úgynevezett első „fekete péntekét”. Szinte másodpercrel másodpercre estek az aranyárak és valami rémületes, páni ijedelem ült meg az emberek lelkét. Telefon még akkoriban nem volt, de az arany tőzsde alelnökének volt egy külön táviróhálózata, amellyel szüntelen ellátta hatszáz ügynökét a szükséges utasításokkal. A legnagyobb zűrzavar percében egyszerre hangosan horkant a Gold Reporting Co. alelnökének távirógépe: a masina felmondta a szolgálatot. A szereplők nem értenek ennek a különös gépezetnek a kezeléséhez, az arany ára pillanatáról-pillanatra hull az alelnök homlokán vérérejtékül ki és a gép némán áll. Ebben a percben jelentkezik egy fiatal ember, elbocsátott táviróüszit, aki munkátalan lévén az elmúlt éjet a távirász kollégái jóvoltából ott töltötte a telegraf-boxban. Igéri, hogy ő egy kettőre rendbe hozza a masinát. A fiatal ember akiről a rossz nyelvek utólag azt mondták, hogy a gépet ő maga rontotta el és aki annyit bevallott, hogy éjjel alaposan szemügyre vette a gép rugószerkezetét, Edison volt, aki ezen a napon nyit belé első ízben nagyvonalúan Amerika és a világ gazdasági életébe, Edison egész életét a legérdekesebb epizódokkal adja a Lantos Magazin legújabb szeptember 15-i száma, számos egyéb igen érdekes cikkel és illusztrációval együtt. A Lantos Magazin havonta kétszer jelenik meg. Ára számonként 40 lej. Évi előfizetés 1000 lej.

MOZI

ASTRA

Ma utoljára közklvánatra!

Ringelspiel

(KÖRBE-KÖRBE)

A nagy metropolisokban, hol az emberek a gyárak és irodák szürke falai közt csak nehezen tudnak megbirkózni az élet nehézségeivel, a legnagyobb szerencsétlenség, ha valaki egyedül, egymagában él nincs barátja, egy testvérlélek, kinek bevallhatná örömeit és szenvedéseit. Ugyan ez a helyzet keseríti el Jim-et is. Hogy feledni tudjon kimegy a Luna parkba s itt a nagy tömegben megtalálja azt, akit keresett, egy telefonos kisasszony személyében. Jim és Mary hamar megbarkoznak s ez a barátság csak hamar szerelemmé változik. A véletlen azonban közbejárt s a légváltak hamar össze omlanak. Midőn ép a villamos vasúton ülnek, tűz üt ki és a nagy pánikban Mary elájul. Jim elkeseredetten töri át magát a tömegen, hogy Mary segítségére siessen, azonban egy tulbuzgó rendőr azt hiszi, hogy egy tolvajjal van dolga, aki ki akarja használni s elfogja őt.

Késő este fáradtan a nagy izgalmtól és szomorúan tér haza Jim és Mary, azon elmékedve, hogy a nagy boldogság amilyen gyorsan jött, olyan hamar el is múlt és ismét egyedül állanak a nagy világban.

A véletlen hirtelen választotta el őket, de ő általa találtak azonban újból egymásra.

Izgalmas, érdekes, grandiózus film a Ringelspiel, melyet szerda este mutat be az Astra mozgó. Dr. Fejős Pál a fiatal magyar rendező ezzel a filmjével lett világhírű. Amerikában, Gienn Trion és Barbar Kent a már nálunk is jól ismert amerikai filmszínésznek a főszerepben.

Rádió-műsor:

(Romániai idő)

Szerda, szeptember, 18
Budapest

3:30 Hírek
4:30 Morse-tanfolyam
5:10 Novellák
5:45 Időjárás, hírek
6:15 Operettészletek
7:30 Rádióamatőrposta
8:20 Olasz nyelvoktatás
9 Spanyol est
10:45 Időjárás, hírek, utána Bachmann-jazzband
11 Cigányzene (ifj. Radics Béla)

Csütörtök, szeptember 19
Budapest

10:15 Gramofon
10:30 Hírek
10:45 Gramofon folytatása
11 Harangszó, időjárás
11:05 A m. kir. 1. hgve. zenekarának hangversenye
11:25 Hírek
11:35 Hangverseny folytatása
3:30 Hírek
5 Rádiószabadegyetem
6:15 Előadás
6:50 Zenekari hangverseny
8 Gyorsirási tanfolyam
8:40 Angol nyelvoktatás
9:15 Színműelőadás a Studióból: Narcisse
11:15 Időjárás, hírek, utána cigányzene (Sovánka Nándor)

Baltával verte agyon feleségét és három gyermekét egy gyárimunkás

Olmützből jelentik:

Szőrnyű családi dráma történt Zubkov falucskában, Budigsdorf közelében. Hajnali négy óra tájban félreverték a harangokat.

A lakosság ijedten riadt fel álmából s mindenki a tűzhöz sietett. Hőtzl gyárimunkás házikója ekkor már lángokban állott. Mire nagynehezen lokalizálták a tüzet és behatoltak a házba, borzalmas látvány tárult a falubeliek elé. A hálószobában

félig megszenesedve, holtan feküdt a kis család, Hőtzl, a felesége és három apró gyermeke.

A vizsgálat megállapítása szerint a

tüzet nem véletlen szerencsétlenség, hanem

szándékos gyújtogatás okozta.

Hőtzl már régóta igen rossz viszonyban élt a feleségével, aki állandóan korholta, mert elitta a keresetét és nem törődött a családjával. A munkás késő éjszaka jött haza a kocsmából és összeveszett a feleségével, akit

a szóváltás hevében baltával agyonütött.

Az első gyilkosság elkövetése után

három gyermeke koponyáját is széthasította a baltával,

majd magára gyújtotta a házat.

már az a téves felfogás, hogy tüzet lehet reklám nélkül is vezetni. Ha hirdetés nélkül a kereskedő nem boldogulhat, hirdetés céljára igen alkalmas az

„Az Ujság“

HIREK

VALUTA

Dollár . . 167—	Dinár . . . 2:90
Font . . . 817:50	Pengő . . . 29:50
Sv. frank 32:42	Márka . . . 40:20
Fr. frank 6:53	Lira 8:85
Cs. korona 4:98	Schilling . 23:70

— A katonai ellenőrző szemle során holnap, csütörtökön a Vécsey, Hunyadi, Munkácsy, Damjanich-uccák és a Vásár-tér (14 számig) lakosai maradjanak otthon és állataikat se hajtsák ki.

— Uj hivatalos órák a prefekturán A vármegyei prefekturán holnapról reggel 8 órakor kezdődik a hivatalos óra délután 2 óráig.

— Egy évvel meghosszabbították azoknak az utlevél nélkül Romániában tartózkodó külföldieknek tartózkodási engedélyét, akiknek engedélye ez év október 1.-én jár le. Ezek a külföldiek föltétlenül jelentkezzenek igényük érvényesítése végett a sziguranacán.

— Milyen idő lesz? A meteorológiai intézet jelentése szerint tulnyomóan derült idő várható.

— A rajnavidéki angol megszálló csapatok első transportja most érkezett meg Londonba. A visszatért csapatokat óriási lelkesedéssel fogadták.

— Egy külföldi pénzcsoport újabb kölcsönajánlatot tett a kormánynak. Az ajánlatról rövidesen tárgyalni fognak.

— Cristea Miron régens pátrárka megbetegedését az udvari miniszteri iroda erőlyesen megcáfolta. A régens a legteljesebb egészséggel él és jelenleg nyári kastélyában tartózkodik.

Nagymennyiségű

28 lejcs

bőrös festő karton és mosott vászon érkezett

6 Freiburgerhez

— A külügyminiszter egy budapesti lap genfi munkatársának interjút adott Románia és Magyarország viszonyáról. Mironescu szerint a romániai magyar kisebbség kapcsolata két egymásra utalt nemzet között,

— Az amerikai horvátok beadványt intéztek a Népszövetséghez. A beadványban Horvátországnak teljes területi és politikai önállóságát követelik.

— Az angol lapok megtűközéssel veszik tudomásul, hogy a francia csapatok bevonulnak az angol csapatok által kiűrt német részekre. A Daily Telegraph szerint stratégiai szempontból ez az újlagos megszállás egyáltalában nem indokolható.

— Zeppelin léghajó ismét körrepülésre indul, amelyet Németország fölött tesz meg. Friedrichshafenből Hamburgba repül, ahol üdvözlő az Amerikából hazatérő Eckener dr. majd a léghajó Berlinbe repül és ott felveszi az időközben odaérkező Eckener drt, aki ezután maga veszi át a léghajó parancsnokságát.

Tüzifa 7—10

Káptalan-féle száraz cserhasáb

kedvezményes árban

10 q. vételnél díjmentesen

HÁZHOSZÁLLITVA

Megtekinthető és megrendelhető Rákóczi-ut 64. alatt és a

Hidi-féle fatelepen (Vasút mellett)

— A newyerseyi rakodótelepen amely legnagyobb az Egyesült Államokban, tűz ütött ki. Összesen hatvanezer hordó petróleum pusztult el. A kár több millió dollár.

— Érmihályfalvát minden valószínűség szerint vissza fogják csatolni Biharmegyéhez. A közsé lakossága egyhangulag kérte a visszacsatolást.

— Bolgár komitácisk Szófiában agyonlőttek egy szerbarátsággal vádolt ügyvédet és egy jugoszláv alattvaló ellen is merényletet követtek el. Jugoszláviában emiatt nagy az izgalom.

— Zita exklárlány gyermekeivel együtt Brüsszelbe, Belgium fővárosába érkezett. Ott a löweni egyetemre fog beiratkozni.

APRÓ HIRDETÉSEK

MEGVÉTELRE keresek, két darab nagy szekrényt Farkas szövöde.

ELADÓ több oldal téli szalonna. Kisebb mennyiségben is kapható, Rákóczi-ut 19. szám alatt.

HUMOR

Apáca: Kórház részére gyűjtök. Kardos menyecske: Jó! Akkor már viheti is a férjemet! Épp most volt egy kis nézeteltérésünk.

— Manapság pénz nélkül nem lehet semmit sem csinálni.

— Dehogynem. Adósságokat.

— Asszonyom. Önnek olyan kis kezei vannak, hogy ha ásit, mind a két kezével kell a száját eltakarnia . . .

Központhoz

Közel, két fiatalember

teljes ellátást kaphat. — Cím a kiadóban

REGÉNY

15 Vakmerő fogadás

Írta: HERMANN GÉZA.

*
*
*
II.

Két naplóból, egy életregény.

7. Dunai Gyuszi naplójából.

Négy nap óta néma lett az ucca, amennyiben nem hallik dalom: az uccákon sem járok a doktorka felé hanem más úton megyek a pusztákra. Ez is a hadifortélyhoz tartozik, mert ezeket az én dalos utjaimat megszokja, a folytonosság unalmassá válik s megszűnnek az első képekkel nyert benyomások ingerei és mosódottá teszik a támadt érzelmek melegét. Már pedig nem óhajtok nála csak illanó-villanó délibáb lenni, azért most elkerülöm pár napig, hogy tűnjék föl e némaság neki s a kíváncsiság késztesse gondolni reám! Mert hogy kíváncsi lesz hovatűnésemről, azt tudom, azokból az engemet annyiszor megnezett szemecskékből. Akit így megnezgetnek, azt el sem feledik egy-könnyen.

Sokat gondolkodom; a szivbajos turpisággal nála nem merek megjelenni s előállni; tartok tőle, leplez s amit eddig építettem, rombadől velem együtt. A világ figyelmét elterelni magamról, ez a szivbajmanőver jó volt, de a vele való intímabb ösmerettséghez kevés. Meg kell ösmerkednem feltétlenül vele Vasárnap délután elmegyek keresztanyámhoz, a járásbíróék: a doktorka oda járatos és Ilussal a járásbíró leányával jó barátnők, náluk találkozhatunk leghamarabb. Hanem a paraszt ruhából ki nem vetkeztem s urrá vissza nem vedlem, mert babonás vagyok!

(Folyt. köv.)

— Jobban nevelhetné a gyermekeit, ténsasszony. Kövel dobált meg az előbb az a kölyök...

— Na és elialálta?

— Szerencsére nem.

— Na, akkor az nem is az én fiam volt. Az mindig talál.

MINDIG NAGYOBB LESZ

a vevőköre, ha hirdetése az
„AZ UJSÁG“-BAN

jelenik meg. — Olcsó hirdetési árak!

Egy fiatal magyar tudós kutatásai a mongol és tibeti lámakolostorokban

Esztendőig tartó hosszú előkészítő munka után tavaly ősszel indult el nagyszabású középázsiai kutató expedíciójára dr. Ligeti Lajos, a fiatal magyar tudós, aki

Tibet, Közép-Kínát és Mongóliát kutatja át,

vagyis azt a területet, amelyet idáig a fehér ember legnehezebben közelíthetett meg.

Ligeti dr. bizonyosra vette, hogy ezen az óriási földdarabon a lámakolostorok és templomok könyvtárában nagyon sok olyan értéke adatra, kéziratra, könyvre fog bukkanni, amelyekhez idáig nem lehetett hozzájutni és így nyelvészeti, néprajzi és történelmi szempontból egyaránt értékes és érdekes anyagra tesz szert. A fiatal magyar tudós

jelenleg Pekingben tartózkodik,

ott dolgozza fel első tibeti kiránduló utjának anyagát.

Dr. Ligeti Lajost vállalkozásában a magyar kultusz-minisztériumon kívül elsősorban a francia tudományos akadémia támogatja. A franciák segítségével szerezte meg az orosz határátlépési engedélyt és a mongol tudományos körök támogatását úgy, hogy amikor Mongolia fővárosába, Urgába érkezett, ott már minden előkészület megtörtént arra, hogy munkáját elősegítsék. A fiatal tudós Budapestről Urgáig teljesen egyedül utazott

és csak ott kezdte meg első expedíciójának szervezését, amelynek tagjait, bár kitűnően beváltak, a hat hónapos tanulmányút befejeztével

kénytelen volt elbocsátani.

Nem áll ugyanis annyi pénz a rendelkezésére, hogy a nagyszámú expedíciót arra az időre is fizetni tudja, amíg ő a talált anyag feldolgozásával foglalkozik.

Abban a hatalmas anyagban, amelyet a mongoliai, tibeti és középkinai láma kolostorok titokzatos világa rejt magában nagyon sok eddig ismeretlen könyv és kézirat került napfényre, amelyekből alapos feldolgozás után a régi ázsiai kultúra olyan fejezeteire derül majd világosság, amelyeket idáig hétszeres fátyol fedezett.

Mongolia élete különben, mint az dr. Ligeti Lajos leveleiből kiderül, évszázadok során is

nagyon keveset változott,

A technikai kultúra, amely a fehér emberek világát olyan gyors tempóban viszi előre, ezeket a zárt területeket messze elkerülte. Mongóliában ma is

ugyanúgy építik kunyhóikat a lakosok, mint a XIV. században,

a földet ugyanolyan faekével művelik, mint akkoriban és szellemi érdeklődésük sem keresett új teret. Tibetben és Mongóliában az írás és olvasás még mindig a kevesek kiváltsága, ami szinte természetes, ha tudjuk, hogy a különböző írásmódok sokezer jelét a gondosan iskolázott kínai vagy tibeti ifjú

tíz évnél rövidebb idő alatt nem tudja elsajátítani.

De az érdeklődés iránya sem változott meg: ma is ugyan azok a főleg vallásos irányú könyvek népszerűek, amelyek 500—600 évvel ezelőtt és ezeknek száma legfeljebb csökken, de nem szaporodik.

Köztudomású, hogy a kínaiak a könyvnyomtatást hamarabb ismerték mint Európa. Viszont technikájuk azóta sem fejlődött. Még mindig falemezekről nyomtatnak,

amelyeket természetesen sokkal jobban igénybe vesz a használat, mint más, kopásnak kevésbé kitett anyagot. Így aztán dr. Ligeti szomorúan

volt kénytelen konstatálni, hogy bár felfedezte a legfontosabb és legértékesebb, a tudomány szempontjából szinte megbecsülhetetlen értékű tibeti-mongol szótárak eredeti lemezeit, ezek már olyan rossz állapotban vannak, hogy teljesen olvasható levonatot egy oldalról sem lehet csinálni. Meg is kérdezte a kolostor főnökét, hogy

miért engedik így tönkremenni ezt az értékes anyagot?

— A mi kolostorunkban — felelt a főnök — nyolcszázan élünk. Két testvérünk foglalkozik nyelvtudománnyal, mind a kettőnek van egy-egy példánya ebből a szótárból. Több nem kell.

Semmiképpen sem lehetett neki megmagyarázni, hogy más világreszen élő emberek is érdeklődhetnek nyelvüknek iránt.

A legrégebbi mongol történet és Dzsingisz khán életének hiteles leírását

is megtalálta Ligeti Lajos az egyik tibeti kolostorban. Ebből is csak 12 fejezet olvasható.

Urga, Mongolia fővárosa érdekes város. Legnagyobb része olyan, ahogy az európai ember a mongol szó alapján elképzei, de már erősen érezhető rajta, az európai fejlődés hatása. Az alatt a tíz év alatt, amióta önálló főváros rangjára emelkedett,

európai, vagy méginkább amerikai stílusban tervezett házak egész csoportja épült.

A modern negyedben vízvezeték és villanyvilágítás is van, az uccákat kikövezték, ahol azonban a modern negyed véget ér, vége az uccarendezés legkisebb nyomának is, a jó részt sárból és vályogból épült kunyhók között csak

a hatalmas tömör fakereken járó talyigák keréknyomai jelzik az uccát,

Ligeti Lajos — mint a minap érkezett levelében írja — előreláthatólag még három évet tölt Közép-Ázsiában, a kolostorok és templomok világában. Valószínűnek tartja, hogy kutatásai közben olyan régi írásokra is rá fog találni, amelyek valamilyen formában közelebb viszik a megoldáshoz azt a sokat vitatott problémát is, hogy

hol volt a magyarok őshazája, amelyről az utóbbi években ismét ellentétes álláspontok merültek fel. Dr. Ligeti Pekingben újabb expedíciót tervez és a tibeti fensík felé veszi útját. Számításai szerint a jövő év végéig marad az „elzárt országban.”

Szerkesztésért felelős: BAAL SANDOR

KÁLMÁN-NYOMDA, SALONTA

Rikkancsok felvételnek!

Rákóczi-ut 18. szám alatt.

ÉRTESÍTÉS!

Van szerencsénk a t. nagyközönség tudomására hozni, hogy Calea Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 15. szám alatt egy

ÁLTALÁNOS KERESKEDELMI VÁLLALATOT NYITOTTUNK

ORIENT NÉV ALATT

Vállalatunk

nyilvános tábláin igen

olcsó hetidijért közöl hirdetéseket

Közvetítjük házak, földek vételét és eladását

Bízományi eladásra beraktározunk ingóságokat. Képes újságokat kölcsönzünk csekély heti bérért. Előfizetést közvetítünk, bármelyik lapra. — Hírlapiroda. — Szíves megbízást kér:

SZATHMÁRY ES TÁRSA